

REPUBLIKA SLOVENIJA

SLOVENSKA OBVEŠČEVALNO-VARNOSTNA AGENCIJA

terorizem -zma m (i)

uporaba velikega nasilja, zlasti proti političnim nasprotnikom, s katerim se hoče doseči, da se kdo boji; boriti se proti vsem oblikam terorizma; mednarodni terorizem

// ekspr. uporaba nasilja, nasilnega ravnanja, s katerim se hoče doseči, da si kdo ne upa ravnati, kot hoče, želi: naveličati se očetovega terorizma

kibernétski -a -o prid. (ê)

kibernetičen: kibernetski stroji; kibernetska tehnika / kibernetski kriminal, napad; kibernetski prostor; kibernetska kavarna; kibernetska kultura, umetnost

obveščevalen -lna -o prid. (â)

nanašajoč se na obveščevalce ali obveščanje: obveščevalna dejavnost; državna, vojaška obveščevalna služba / obveščevalna postaja gorske reševalne službe / ta referat je le obveščevalen / obveščevalno gradivo; obveščevalna sredstva / obveščevalni agent, oficir; obveščevalna mreža / obveščevalno-varnostna agencija, služba

AKTIVNOSTI SOVE V LETU 2021

nacionálna várnost -e -i ž

ukrepi, potrebni za obrambo države in boj proti terorizmu, sprejeti praviloma v posebni resoluciji

prótiobveščevalen -lna -o prid. (ô-â)

ki odkriva in preprečuje delovanje sovražnikovih obveščevalcev; protiobveščevalni oddelek / protiobveščevalna služba

dokument št.: 0071-1/2022/7

datum: 21. 2. 2022

KAZALO

PREDGOVOR DIREKTORJA SOVE	3
VARNOSTNI VIDIK.....	6
ILEGALNE MIGRACIJE	8
KRIZNA ŽARIŠČA.....	9
MEDNARODNI TERORIZEM IN EKSTREMIZEM	10
MEDNARODNI ORGANIZIRANI KRIMINAL	12
PROLIFERACIJA	13
OBVEŠČEVALNO PODROČJE	14
HIBRIDNE GROŽNJE	16
KIBERNETSKE GROŽNJE	18
PROTIOBVEŠČEVALNO PODROČJE	19
GOSPODARSKO PODROČJE	20
NAČIN DELA AGENCIJE	21
OBVEŠČANJE NASLOVNIKOV, IZDELKI AGENCIJE	24
ZAPOSLENI	24
PRORAČUN AGENCIJE	26
NADZOR NAD DELOM SOVE.....	27

PREDGOVOR DIREKTORJA SOVE

V drugem letu pandemije covid-19 smo v agenciji ugotavljali, da se uresničujejo pričakovanja in napovedi o intenziviranju nekaterih že obstoječih varnostnih tveganj in pojavljanju novih kot posledici novih negotovih razmer. V nadaljevanju predstavitev aktivnosti agencije v preteklem letu poskušamo čim bolj jedrnato in nazorno pojasniti ugotovitve agencije ter hkrati opozoriti na pomembnost in domet teh varnostnih tveganj, saj se na koncu, ko se odvije veriga vzročno-posledičnih povezav, odražajo v življenju slehernega med nami.

Tehnološki razvoj in pospešena digitalizacija generirata veliko prednosti in ugodnosti, a žal tudi pasti in med drugim prostor za manipulacijo z našimi podatki, vedenjem, mnenji, stališči in odločitvami. Za delo agencije je izjemno pomembno, da budno spremljamo tveganja, ki izhajajo iz kibernetškega področja, in hibridne grožnje, jih pravočasno identificiramo, pravilno ovrednotimo in nanje opozorimo nosilce odločevalskih procesov v državi. Naš cilj je, da tovrstna tveganja in grožnje zaznamo v njihovi najzgodnejši fazi, ko jih je mogoče najučinkoviteje zaustaviti in preprečiti nastanek škode za gospodarske, politične in varnostne interese Republike Slovenije.

V agenciji smo v preteklem letu zato posebno pozornost namenili nadgradnji in posodobitvi kapacitet na področju informacijsko-komunikacijskih tehnologij. Zavedamo se, da v današnjem svetu pri svojem delu ne moremo biti učinkoviti, če nimamo na voljo dovolj učinkovitega orodja za spremljanje dejavnikov, ki lahko slabijo nacionalno varnost. Veseli me, da je potreba po optimiranju IKT zmogljivosti agencije in vzporedno po kompetentnih kadrih bila prepoznana tudi na ravni Vlade Republike Slovenije in da smo bili deležni podpore vlade pri projektih na tem področju.

Ob vsem tehnološkem napredku in razvoju pa ne smemo pozabiti na še en pomemben dejavnik za učinkovito opravljanje nalog agencije. Tako kot v drugih segmentih družbe tudi tukaj velja, da so pomembni odnosi med ljudmi in vrednote, ki ljudi, zavezane istim ciljem, vodijo pri usmerjanju njihovih prizadevanj, uresničevanju odločitev in premikanju meja.

Prepričan sem, da lahko Slovenska obveščevalno-varnostna agencija kot ustanova s potrebnim znanjem, izkušnjami, orodji in dobro povezanostjo s partnerji v mednarodnem okolju, ki deluje v najzgodnejših fazah pojavljanja tveganj in groženj za vitalne interese Republike Slovenije, učinkovito prispeva k preprečevanju negativnih posledic izjemno kompleksnih prepletov različno motiviranih interesov, ki jim je skupno to, da predstavljajo tveganje za varno življenje ter stabilnost družbenih in političnih razmer. Tako kot na drugih področjih tudi na področju nacionalne varnosti velja, da je negativne učinke bolje preprečiti kot odpravljati že povzročeno škodo. Zato se bomo v agenciji tudi v prihodnje zavzemali za krepitev ukrepov, s katerimi bomo v Sloveniji učinkovito preprečevali možne škodljive posledice ravnanj in dejanj varnostno relevantnih dejavnikov v najzgodnejših fazah.

Leto 2021 je tudi za agencijo pomenilo dodatne naloge v okviru predsedovanja Republike Slovenije Svetu Evropske unije. Neskromno lahko zatrdim, da smo v agenciji kljub omejevalnim ukrepom zaradi epidemije covid-19 in drugim omejitvam uspešno izvedli s predsedovanjem povezane dogodke in strokovne izmenjave. Zahvala za ta uspeh agencije gre zaposlenim agencije, ki so opravili pomembno in zahtevno delo, ter vsem, ki ste nam s svojo podporo omogočili naše naloge tudi dejansko učinkovito opraviti.

Z zavezo, da bomo v Slovenski obveščevalno-varnostni agenciji svoj potencial razvijali in izkoriščali v dobrobit Republike Slovenije,

s spoštovanjem,

Janez Stuček
direktor

Sova spremlja razmere v globalnem in regionalnem varnostnem okolju ter identificira tveganja za varnost in blaginjo Slovenije in njenih prebivalcev.

VARNOSTNI VIDIK

V letu 2021 so aktivnosti agencije še vedno v veliki meri potekale v znamenju globalne zdravstvene krize, ki jo je povzročila pandemija Covida-19, saj je posegla v vse segmente delovanja družbe. Zaradi svojega multiplikativnega učinka na varnost lahko sedanja zdravstvena kriza povzroči premik v vsebinskih prioritetah mnogih obveščevalnih služb, podobno kot se je zgodilo po terorističnih napadih 11. septembra 2001 v ZDA.

Na globalni ravni se preoblikujejo geostrateški odnosi med svetovnimi velesilami. Centri moči se premikajo, povečuje se regionalno in globalno rivalstvo, s tem se veča tudi potencial za konflikte med ključnimi deležniki, tudi tistimi z jedrskimi zmogljivostmi. Posledično slabi kolektivna sposobnost učinkovitega upravljanja z globalnimi tveganji, predvsem tveganji za globalno zdravstveno varnost in za boj proti podnebnim spremembam in njihovim posledicam.

Na mednarodno sodelovanje v boju proti pandemiji je vplivalo tekmovanje velesil za primat. Na eni strani se je namreč uveljavljala doktrina državnega izolacionizma, po kateri se vsaka država bori sama z virusom, na drugi strani pa doktrina globalne, zlasti evropske solidarnosti, ki je zagovarjala tesno mednarodno sodelovanje pri soočanju s pandemijo.

Vloga podnebja kot katalizatorja obsežnih gospodarskih in družbenih sprememb je nesporna, posledice njegovega spreminjanja pa že dolgo nimajo negativnih vplivov le na fizično infrastrukturo in dobavne verige, temveč ustvarjajo nova in občutno poglobljajo obstoječa varnostna tveganja.

Podnebne spremembe že opazno vplivajo na poslabšanje širšega in ožjega nacionalnega varnostnega okolja, ki se kaže v ekstremnih vremenskih pojavih in poškodbah infrastrukture, pogostejših pojavih nalezljivih bolezni ter zlasti družbenih in gospodarskih posledicah. Javnosti najbolj vidne so množične migracije, sedaj primarno zaradi bega z območij kriznih žarišč, v prihodnosti pa se bodo še stopnjevale, in sicer iz nerazvitih v razvitejše in klimatsko odpornejše dele sveta ter s podeželja v urbana središča. Kažejo se tudi v **povečani konkurenci med državami za nekatere redke naravne vire**, vključno s tistimi, ki so osnova za prehod na zeleno energijo, **zmanjšanju varnosti prehranskih in drugih dobavnih verig** ter posledičnem **poglobljanju socialno-ekonomskih razlik**. Možno je, da bi položaj izkoristile **teroristične organizacije** za pridobivanje novih članov in njihovo postopno radikalizacijo ter nasilno prisvajanje naravnih, še posebej vodnih, virov.

Migracije proti Evropski uniji so se v minulem letu okrepile, odprlo se je novo migrantsko krizno žarišče ob beloruskih mejah z Evropsko unijo.

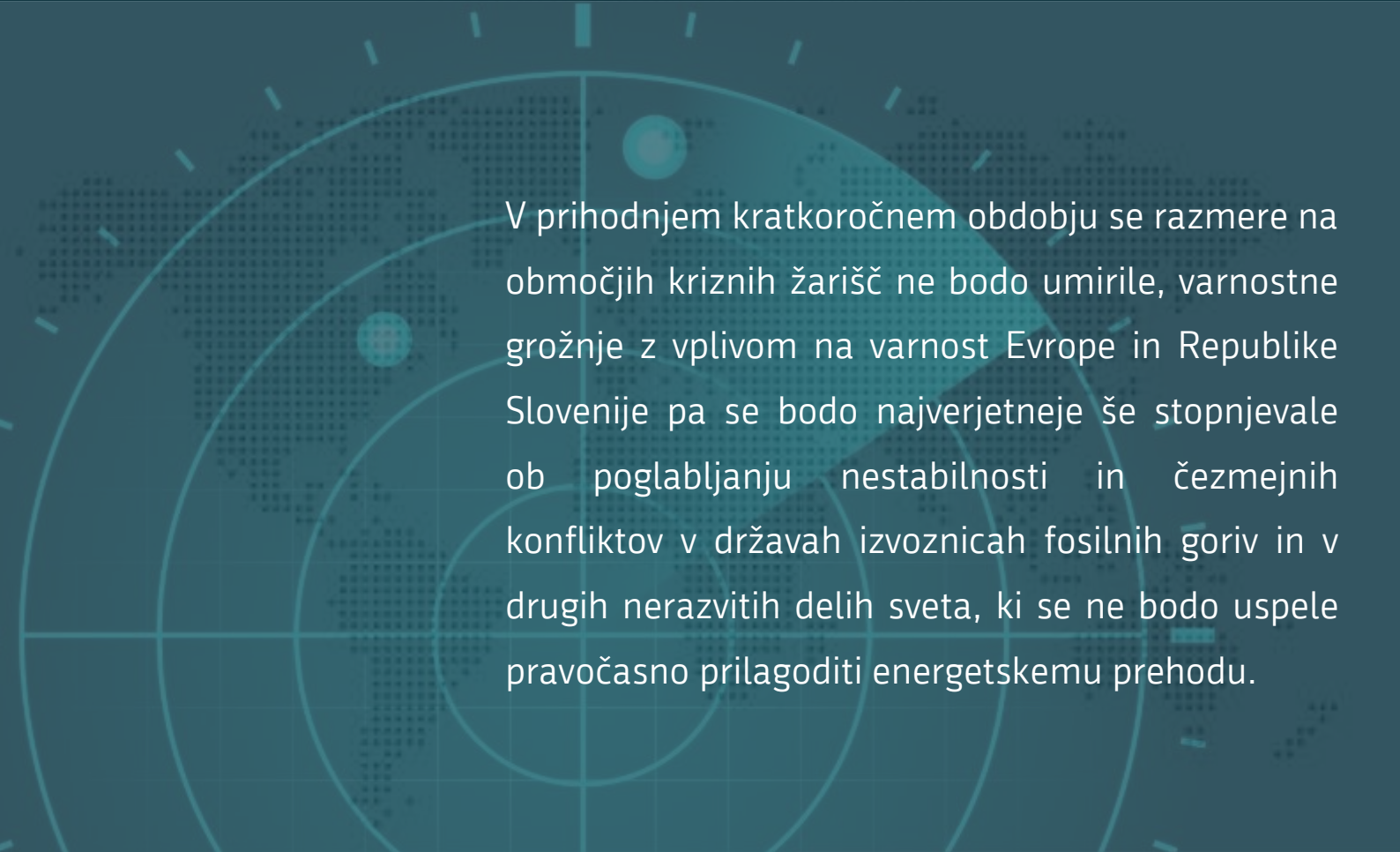
ILEGALNE MIGRACIJE

Število nezakonitih migrantov se je v primerjavi z letom 2020 povečalo na skoraj vseh poteh proti Evropi, največ pa jih je prispelo preko osrednjega Sredozemlja v Italijo. Večina jih je izbrala pot preko Srbije in Romunije oziroma Madžarske, upadlo pa je število tistih, ki so potovali preko BiH, Hrvaške in Slovenije. Največ migrantov je bilo po poreklu državljanov Afganistana, Pakistana in Bangladeša.

Talibanski prevzem oblasti v Afganistanu sredi avgusta 2021 do konca leta ni bistveno vplival na povečanje migrantskega pritiska proti EU, uradno pa se ocenjuje, da je med razlogi za okrepitev migrantskih tokov tudi slabšanje ekonomsko-socialnih razmer zaradi globalne pandemije in podnebnih sprememb.

Ključna značilnost varnostnih izzivov 21. stoletja je njihova kompleksnost, zato terjajo multidisciplinaren pristop in večdimenzionalno obravnavo.

V okviru spremljanja nezakonitih migracij je pozornost treba posvečati tudi dogajanju na **kriznih žariščih** in v drugih izvornih državah migrantov ter na migrantskih poteh proti Evropi, spremljanju in preprečevanju **aktivnosti kriminalnih združb** in **migrantskih tihotapskih omrežij** kot tudi aktivnosti **terorističnih skupin**.

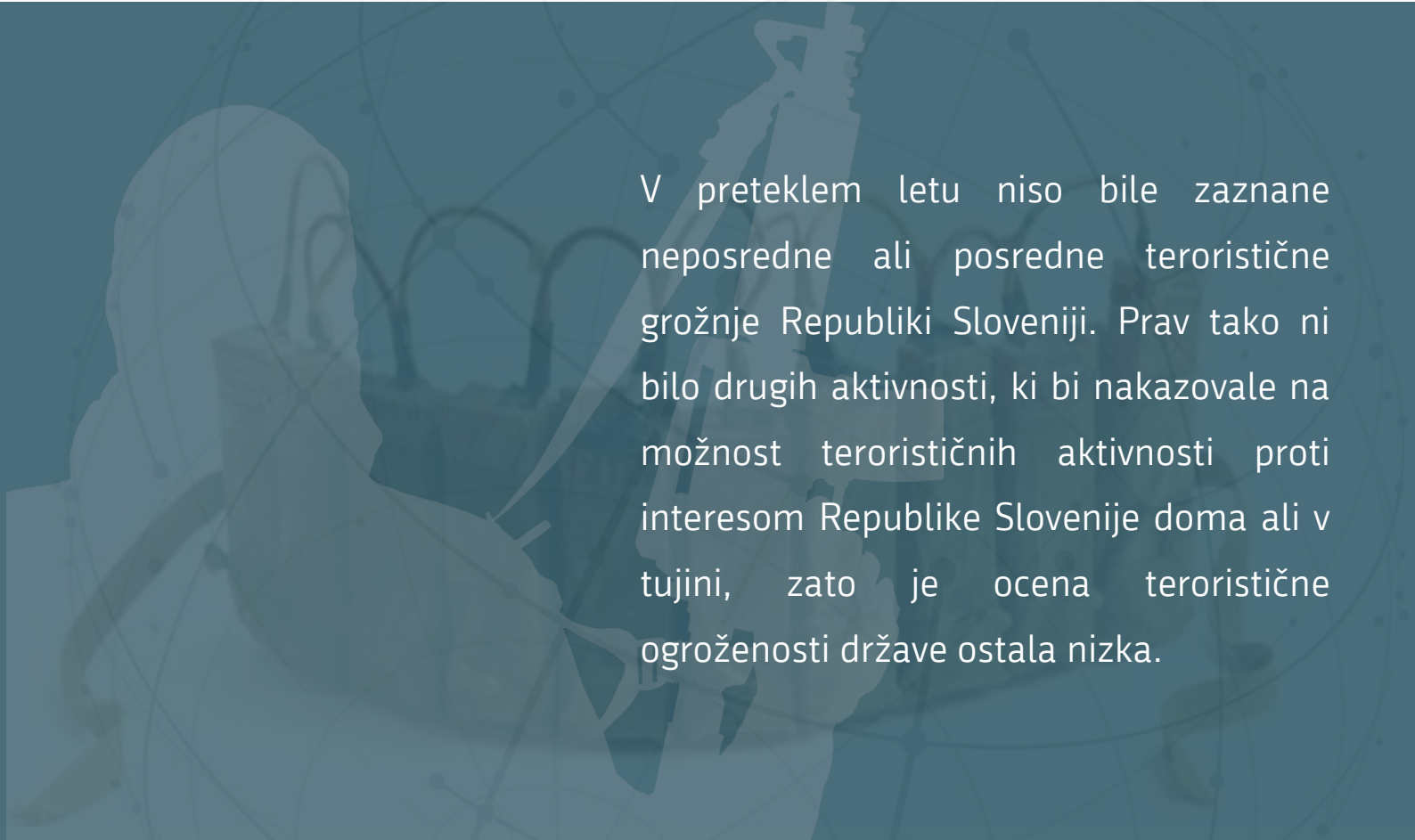
V prihodnjem kratkoročnem obdobju se razmere na območjih kriznih žarišč ne bodo umirile, varnostne grožnje z vplivom na varnost Evrope in Republike Slovenije pa se bodo najverjetneje še stopnjevale ob poglobljanju nestabilnosti in čezmejnih konfliktov v državah izvoznicah fosilnih goriv in v drugih nerazvitih delih sveta, ki se ne bodo uspele pravočasno prilagoditi energetskega prehodu.

KRIZNA ŽARIŠČA

Pozornost agencije je usmerjena v spremljanje razmer **v državah Bližnjega vzhoda, Severne Afrike, Sahela in v Afganistanu**, tudi v okviru aktivnosti za zagotavljanje varnosti slovenskih državljanov, napotenih v vojaške in civilne misije na teh območjih.

Vzroki za nadaljevanje nestabilnosti teh območij so kompleksni in izvirajo primarno v notranjepolitičnih napetostih in tekmovanju različnih akterjev za oblast in vpliv v posameznih državah in regijah ob pomoči oboroženih uporniških in terorističnih skupin, vključujejo pa tudi že omenjene posledice podnebnih sprememb in pandemije covid-19.

Bližnevzhodni mirovni sporazum ostaja pomembno varnostno in politično vprašanje, enako tudi stabilnost in varnost Afganistana po prevzemu talibanskih oblasti. V minulem letu so v več teh državah potekale volitve, ki so bile pomemben dejavnik pri umirjanju razmer. Med drugim so bile izvedene v Siriji, Iraku in Iranu, ki ostaja ključen izvor ogrožanja zahodnih interesov, v Severni Afriki pa so k stabilnosti razmer pripomogle predvsem priprave na volitve v Libiji.

V preteklem letu niso bile zaznane neposredne ali posredne teroristične grožnje Republiki Sloveniji. Prav tako ni bilo drugih aktivnosti, ki bi nakazovale na možnost terorističnih aktivnosti proti interesom Republike Slovenije doma ali v tujini, zato je ocena teroristične ogroženosti države ostala nizka.

MEDNARODNI TERORIZEM IN EKSTREMIZEM

Poleg aktivnosti terorističnih skupin na območjih kriznih žarišč agencija posebno pozornost **namenja teroristični grožnji v Evropi, zlasti pa na Zahodnem Balkanu.** Na tem območju se je v preteklem letu nadaljevalo vračanje državljanov evropskih držav z bojišč v Siriji. Kosovo, Severna Makedonija in Albanija so tako iz begunskih taborišč in zaporov sprejele skupno štiriinpetdeset oseb, med njimi največ otrok, nekaj pa tudi moških terorističnih borcev in žensk. Oktobra so kosovski varnostni organi v večji protiteroristični operaciji aretirali pet oseb, ki naj bi načrtovale teroristični napad pod usmeritvami teroristične skupine Islamska država. Že septembra pa je sedemletno zaporno kazen prestal bošnjaški radikalni pridigar Husein Bilal Bosnić, ki je bil obsojen novačenja borcev za teroristične skupine v Siriji in Iraku.

Regija se še naprej spopada z varnostnimi izzivi in faktorji tveganja, ki ustvarjajo ugodne razmere za načrtovanje in izvajanje versko motiviranih terorističnih napadov v državah Zahodnega Balkana in drugod v Evropi.

Lansko leto je bilo v Evropi izvedenih šest terorističnih napadov, v katerih je bilo ubitih deset in ranjenih devet oseb. V preiskavi je še nekaj incidentov, ki zaradi nejasnih motivov in zdravstvene simptomatike napadalcev za zdaj niso bili

opredeljeni za teroristično dejanje. Ob potrditvi diagnoze psihičnih bolezni pri napadalcu se namreč težje opredeli dejanski motiv za napad, posledično se incident ne obravnava kot terorizem. Profil napadalcev ostaja različen, med njimi so najpogostejši samo-radikalizirani posamezniki, ki so rojeni in so odraščali v Evropi, v zadnjem času pa vse več napadov izvedli tudi prosilci za azil.

Čeprav v minulem letu mednarodne teroristične organizacije niso izvedle večjega koordiniranega napada v Evropi, se nadaljuje trend, da radikalizirani posamezniki, ki gojijo proti-zahodna čustva, nadaljujejo z načrtovanjem napadov, motiviranih s teroristično ideologijo.

Radikalizacija je družbeni proces, v okviru katerega posameznik ali skupina oseb spremeni svoja prepričanja, vrednote in vedenja, tako da začnejo odstopati od večine v določenem družbenem okolju. Kadar spremembe prestopijo meje sprejemljivega, govorimo o pojavu ekstremizma, njihovo stopnjevanje v uporabo nasilja pa označujemo z nasilnim ekstremizmom. Ta lahko nadalje vodi v terorizem. Radikaliziran posameznik začne v kasnejši fazi procesa opazno spreminjati zunanji videz, vedenje in retoriko, zato je začetek procesa pogosto težko prepoznati. Zaradi odločilne časovne komponente družbenega soočanja s tem pojavom je pomembno, da prve znake prepozna že lokalno okolje (družina, prijatelji, šola, služba, verske ustanove, društva) in o tem na ustrezen način opozori pristojne organe. Pomembno je vedeti, da vsaka sprememba videza in vedenja pri posamezniku še ni znak radikalizacije.

Radikalizacija posameznikov ali skupin v Sloveniji doslej ni vodila v teroristična dejanja na njenem ozemlju, je pa nekatere posameznike pripeljala do podpiranja ekstremističnih ideologij in idej kot tudi do pridružitve terorističnim skupinam v tujini.

Stalno varnostno tveganje za Slovenijo predstavlja dejavnost mednarodnih organiziranih kriminalnih združb, ki ozemlje Republike Slovenije zaradi njene strateške geografske lege izrabljajo kot tranzitno območje za svoje delovanje.

MEDNARODNI ORGANIZIRANI KRIMINAL

Stalno varnostno tveganje za Slovenijo in njene državljane pomeni tudi dejavnost mednarodnih organiziranih kriminalnih združb. Te namreč izrabljajo ozemlje Republike Slovenije zaradi njene strateške geografske lege za tranzitno območje pri tihotapljenju prepovedanih drog v države EU, organiziranju in izvajanju ilegalnih migracij, nezakoniti trgovini z orožjem in razstrelivom, izdelavi ponarejenih dokumentov in trgovanju z njimi, trgovanju z belim blagom ter pranju denarja, pridobljenega s kriminalnimi aktivnostmi.

Pri teh nezakonitih aktivnostih prednjačijo združbe iz Jugovzhodne Evrope, ki delujejo vzdolž t. i. balkanske tihotapske poti, ter iz vzhodnoevropskih in azijskih kot tudi držav Bližnjega vzhoda in Severne Afrike.

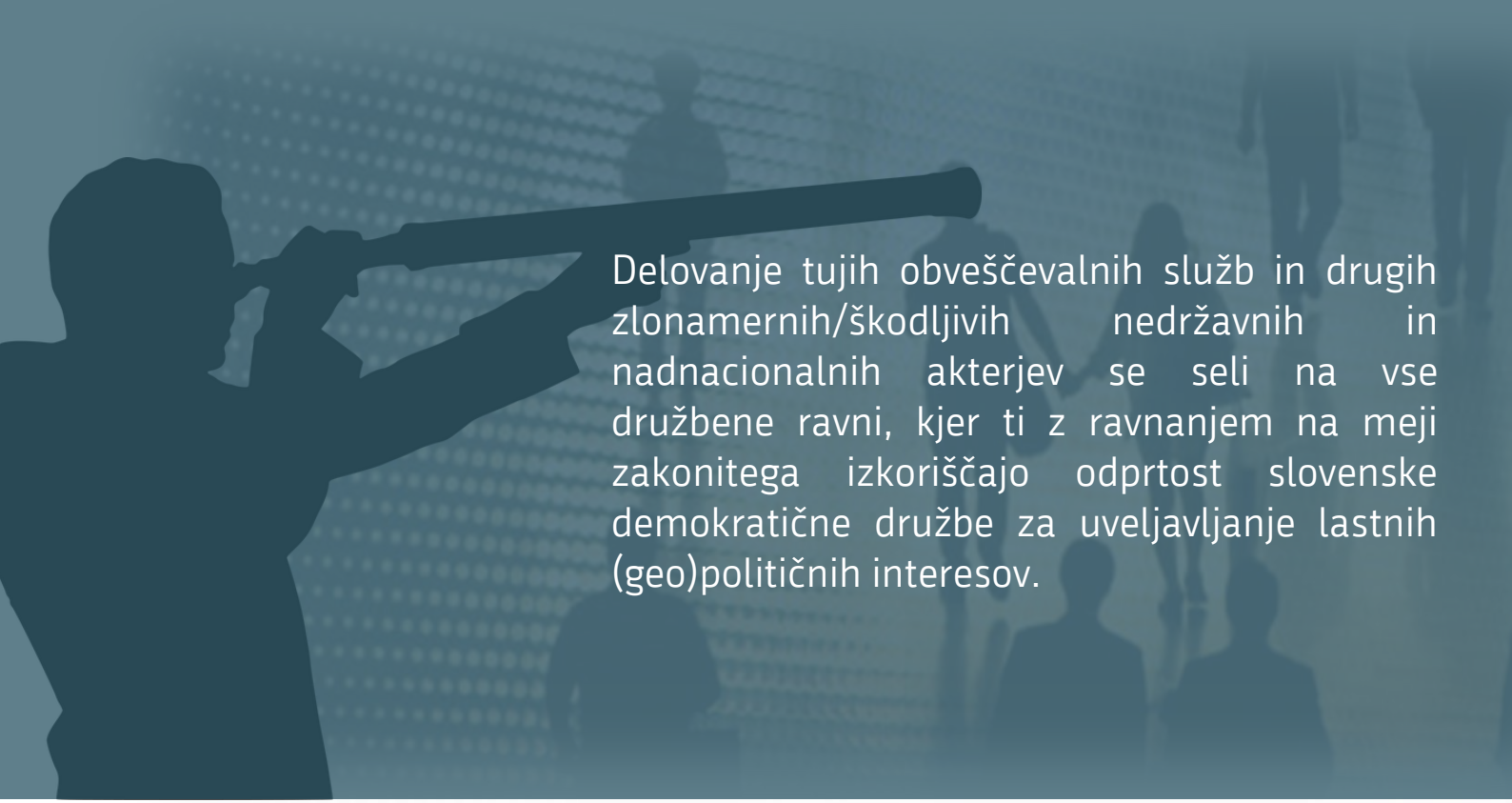
V lanskem letu so se močno povečale aktivnosti mednarodnih kriminalnih in tihotapskih združb, organizatorjev in prevoznikov ilegalnih migrantov vzdolž t. i. zahodnobalkanske migrantske poti preko Slovenije do ciljnih držav EU. Kot organizatorji in izvajalci trenutno izstopajo tuji državljani, ki prebivajo v Sloveniji ali drugih državah EU in jugovzhodne Evrope, z njimi pa sodelujejo tudi nekateri državljani Slovenije, ki za izvedbo praktičnih nalog angažirajo lokalne tihotapce ter nemalokrat tudi same migrante (praviloma z že urejenim statusom).

Države in podjetja, ki so zaradi različnih razlogov podvržena mednarodnim sankcijam, nenehno iščejo načine za dostop do strateških materialov in izdelkov, potrebnih za razvoj lastnih oborožitvenih programov.

PROLIFERACIJA

V Sloveniji se zaradi njenega statusa ključnega regionalnega transportno-logističnega vozlišča vsako leto obravnavajo obsežne količine uvoznih in izvoznih pošiljk, med katerimi so tudi raznovrstni strateško pomembni materiali in izdelki. Med njimi so tudi taki z dvojno rabo, ki se uporabljajo tako v civilne kot vojaške namene, na primer za razvoj orožja za množično uničevanje, zato so podvrženi strogemu kontrolnemu režimu.

Agencija skupaj z drugimi državnimi organi in tujimi partnerskimi varnostno-obveščevalnimi službami zbira podatke, preverja in spremlja aktivnosti proliferacijsko spornih podjetij. Pri tem je zlasti pozorna na preprečevanje njihovih aktivnosti preko slovenskega ozemlja ter morebitne kršitve mednarodnih konvencij in pogodb, ki so obvezujoče za Republiko Slovenijo na področju proliferacije oz. preprečevanja širjenja orožja, sredstev in opreme za množično uničevanje ter blaga za t. i. dvojno rabo.

Delovanje tujih obveščevalnih služb in drugih zlonamernih/škodljivih nedržavnih in nadsacionalnih akterjev se seli na vse družbene ravni, kjer ti z ravnanjem na meji zakonitega izkoriščajo odprtost slovenske demokratične družbe za uveljavljanje lastnih (geo)političnih interesov.

OBVEŠČEVALNO PODROČJE

Enako pomembna kot varnostna komponenta aktivnosti agencije je obveščevalna dejavnost, v okviru katere izvršuje z zakonom opredeljene naloge in zagotavlja strateško obveščevalno podporo nacionalnim odločevalcem.

Nacionalno-varnostna tveganja so se po koncu hladne vojne in v času globalizacije spremenila tako v naravi kot obsegu. Ob stalnih vsebinskih prioritetah tako agencija prilagaja svojo obveščevalno dejavnost hitri globalni dinamiki in nenehnemu pojavljanju novih tveganj, še posebej ob naraščajočem vplivu tehnoloških sprememb na delovanje državnih sistemov. Ključna prioriteta je zato uspešno odpravljanje tehnoloških vrzeli ter napredek na področju specifičnega ekspertnega znanja, zato v svoje vrste redno vabi kompetentne strokovne kadre z raznovrstnimi kritičnimi znanji in kompetencami, zlasti s področja informacijsko-komunikacijskih tehnologij, katerim agencija zagotavlja dinamično delovno okolje z možnostjo stalne strokovne nadgradnje.

Ob prehodu v digitalno družbo postaja informacijska sfera eno najpomembnejših področij delovanja omenjenih akterjev, kar je bilo izrazito opazno med pandemijo covid-19, ko so družbena omrežja, prvotno ustanovljena za povezovanje ljudi prek meja nacionalnih držav, postala orodje za širjenje alternativnih dejstev, lažnih novic in govoric, objektivna dejstva pa so izgubila vlogo pri informiranju javnosti. V širšem

družbenem kontekstu postaja to dogajanje zaradi potencialnega destabilizacijskega potenciala eno ključnih varnostnih tveganj za prihodnost in stabilnost demokratične ureditve in nacionalne suverenosti. Tehnološki napredek v digitalni dobi namreč briše meje med resničnim in virtualnim ter širi manevrski prostor za zlonamerno delovanje.

Hibridni akter s koordinirano in približno sočasno ter centralno vodeno uporabo prikritih taktik stremi k spodkopavanju in destabilizaciji nasprotnika, da lažje uresniči svoj politični strateški cilj.

HIBRIDNE GROŽNJE

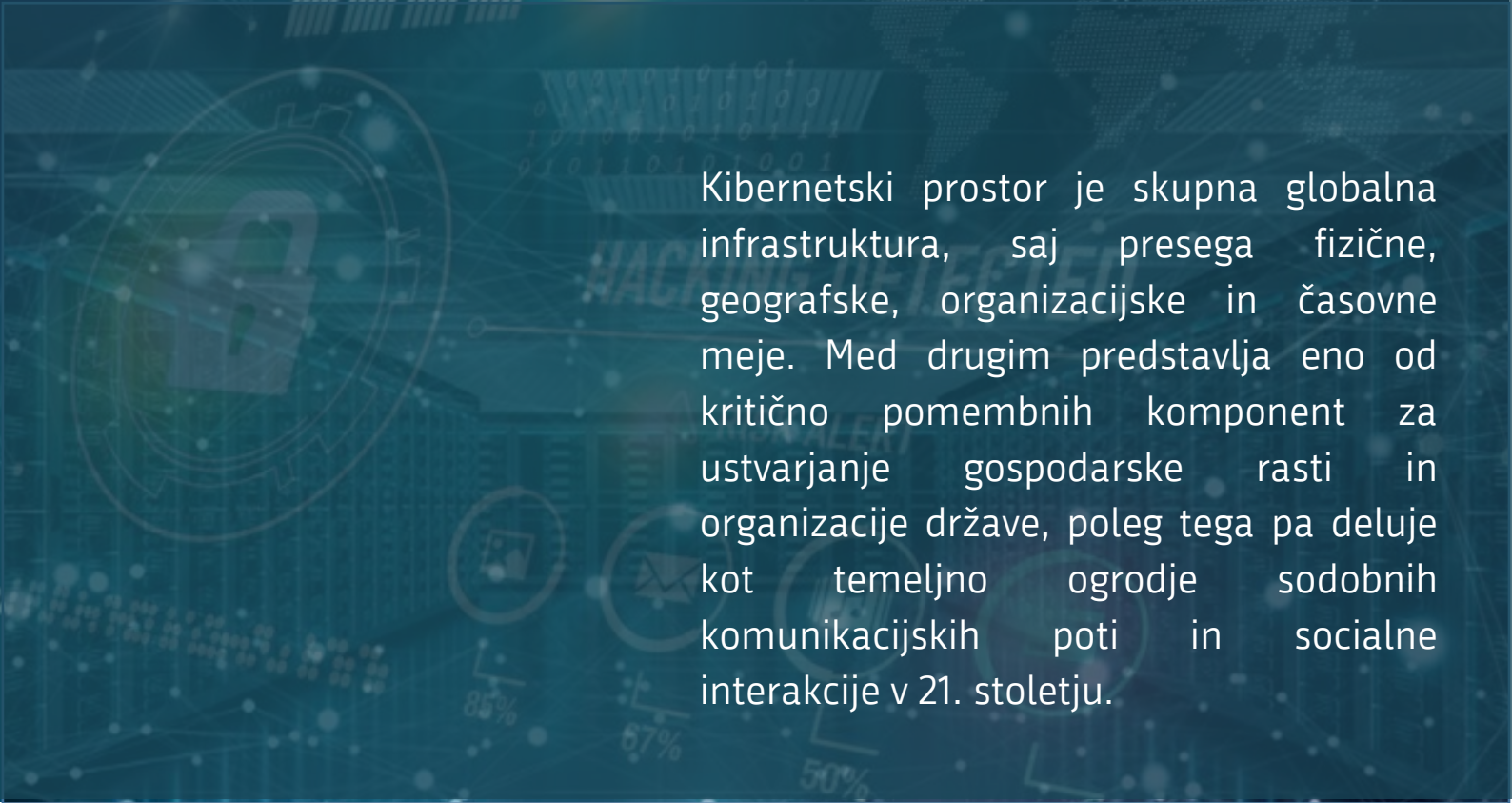
Koncept hibridnih groženj v pomenu brisanja meja in združevanja različnih metod in taktik delovanja na različnih družbenih ravneh ciljne države pridobiva pomen zaradi naraščajoče kompleksnosti sodobnih konfliktov.

Tradicionalnim metodam se pridružujejo nove, kot so kibernetško delovanje, organiziran kriminal, gospodarske vojne in zlasti psihološke propagandne operacije, njihova izbira je prilagojena specifičnim ranljivostim ciljne države.

Agencija v okviru celovitega odzivanja na hibridne grožnje ter celostnega pristopa k varnosti in krepitvi odpornosti sledi opredelitvam in smernicam Nata in EU glede zaznavanja in odzivanja na hibridne grožnje. Primarno zasleduje cilj zgodnjega odkrivanja, prepoznavanja in preprečevanja hibridnega delovanja tujih akterjev. Zaradi geostrateške dinamike ter razprav o prihodnjem razvoju in urejanju odnosov med svetovnimi velesilami je pozorna na morebitne pojave informacijskih operacij, ki bi lahko dolgoročno strateško slabile položaj države ali zavezništev, v katerih deluje kot članica.

V okviru preventivnih aktivnosti za zmanjševanje ranljivosti države pred morebitnim hibridnim delovanjem kontinuirano identificira bodoče izvore tveganj, ki izhajajo zlasti iz zlorabe sodobnih tehnologij v kibernetškem prostoru ter opozarja na trend vse večje digitalizacije globalne družbe in gospodarstva, ki ga je pandemija covid-

19 še dodatno okrepila ter povečala potrebo po kibernetiski zaščiti in varnosti za gradnjo odpornosti.

Kibernetski prostor je skupna globalna infrastruktura, saj presega fizične, geografske, organizacijske in časovne meje. Med drugim predstavlja eno od kritično pomembnih komponent za ustvarjanje gospodarske rasti in organizacije države, poleg tega pa deluje kot temeljno ogrodje sodobnih komunikacijskih poti in socialne interakcije v 21. stoletju.

KIBERNETSKE GROŽNJE

Upravljanje s kibernetскими tveganji je velik strateški izziv. Ob nenehnem pojavljanju novih vrzeli in ranljivosti mora biti dinamično in kontinuirano. Ključ do kibernetске odpornosti je tako v sposobnosti predvidevanja, zaznavanja in odpravljanja lastnih ranljivosti ob hkratnem identificiranju ranljivosti nasprotnika.

Agencija na kibernetickem področju pridobiva podatke protiobveščevalne in protiteroristične narave. Pozorna je na kibernetické grožnje segmentom slovenske kritične infrastrukture. V sodelovanju s tujimi partnerskimi službami pridobiva podatke o zlonamernem delovanju tujih naprednih kibernetickih akterjev, ki bi lahko izkoriščali katero od novoodkritih ranljivosti v širše uporabljenih programskih sistemih.

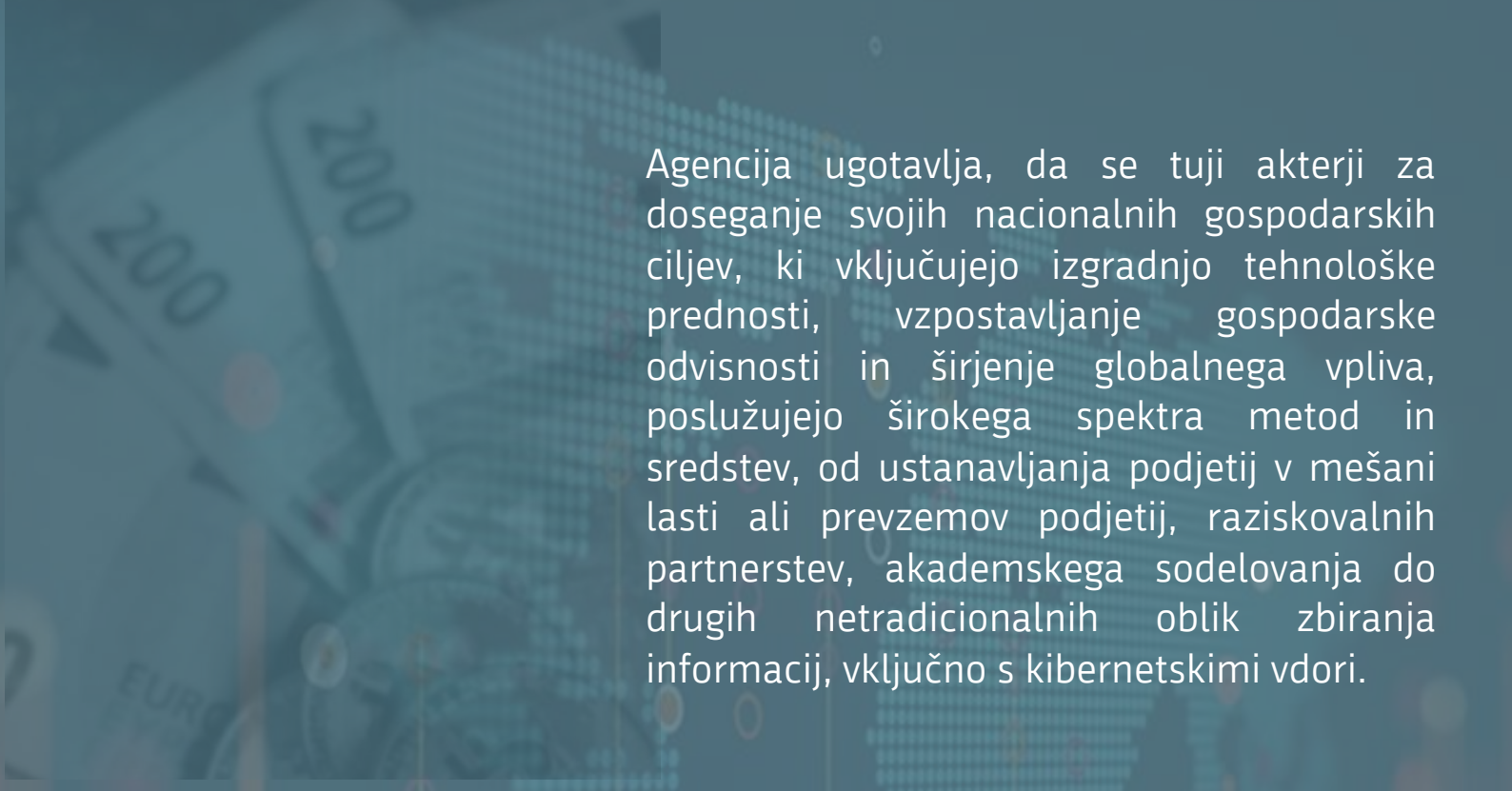
Na nacionalni ravni redno sodeluje z ostalimi deležniki sistema kibernetické varnosti. Med slovenskim predsedovanjem Svetu EU in posledično večji mednarodni izpostavljenosti naše države je bila pozorna na potencialno tuje kibernetické delovanje proti interesom Republike Slovenije in EU. Poleg tega je v zadnjem letu nadgradila svoje zmogljivosti zagotavljanja kibernetické varnosti, predvsem na področju izobraževanja kadrov in sodelovanja v sistemu kibernetické varnosti Republike Slovenije.

V okviru protiobveščevalne dejavnosti agencija ugotavlja kontinuirano delovanje nekaterih tujih obveščevalnih služb proti Republiki Sloveniji in njenim interesom ter pripravlja in izvaja ukrepe za preprečevanje in nevtralizacijo njihovih aktivnosti.

PROTIOBVEŠČEVALNO PODROČJE

Pomembna je tudi vloga agencije pri preventivnem protiobveščevalnem in varnostnem ozaveščanju ter dvigovanju nacionalne odpornosti.

Republika Slovenija je bila v lanskem letu deležna povečane tuje obveščevalne pozornosti po zaslugi naše večje mednarodne vloge ob predsedovanju Svetu EU. Tuje obveščevalne potrebe generira tudi svetovno geopolitično dogajanje, poleg soočanja s pandemijo še razvoj prihodnjih odnosov med svetovnimi velesilami in zavezništvi. Pandemija covid-19 je do določene mere še vedno vplivala na način izvajanja nalog, zaznano je bilo večje izkoriščanje različnih tehničnih načinov pridobivanja podatkov, vključno z zlonamernim delovanjem v kibernetnem prostoru.

Agencija ugotavlja, da se tuji akterji za doseganje svojih nacionalnih gospodarskih ciljev, ki vključujejo izgradnjo tehnološke prednosti, vzpostavljanje gospodarske odvisnosti in širjenje globalnega vpliva, poslužujejo širokega spektra metod in sredstev, od ustanavljanja podjetij v mešani lasti ali prevzemov podjetij, raziskovalnih partnerstev, akademskega sodelovanja do drugih netradicionalnih oblik zbiranja informacij, vključno s kibernetскими vdori.

GOSPODARSKO PODROČJE

V okviru svojih prisojnosti ter v sodelovanju z nacionalnimi in s tujimi partnerji agencija spremlja potencialna tuja tveganja za namen krepitve ozaveščenosti in nacionalne odpornosti na gospodarskem področju.

Ob nadaljevanju splošne globalne negotovosti zaradi aktualne pandemije so ob geopolitičnem dogajanju v ospredju pozornosti agencije tudi drugi globalni gospodarski trendi in potencialna tveganja, ki bi lahko zamajala stabilnost in konkurenčnost slovenskega gospodarstva. To je zaradi izrazite izvozne naravnosti in geografske strateške pozicije močno vpeto v globalne trgovske verige. Pomembna trenda, ki bosta močno zaznamovala obdobje po pandemiji in vplivala tudi na dogajanje na kapitalskih trgih, sta energetska tranzicija oz. prehod na trajnostno gospodarstvo in pospešena digitalizacija. Nadaljevala se bo konsolidacija in postopna prevlada večjih tržnih akterjev na račun manjših igralcev.

NAČIN DELA AGENCIJE

Organizacijska struktura agencije sledi zahtevam obveščevalnega kroga, ki je sestavljen iz ključnih faz obveščevalno-varnostne dejavnosti:

- pridobivanja podatkov s tajnim sodelovanjem in posebnimi oblikami pridobivanja podatkov,
- vrednotenja in analiziranja obveščevalnih podatkov ter
- posredovanja obveščevalnih informacij zunanjim prejemnikom.

Metode dela

Agencija lahko za opravljanje svojih nalog uporablja posebne oblike pridobivanja podatkov pod pogoji, določenimi v Zakonu o Slovenski obveščevalno-varnostni agenciji:

- spremljanje mednarodnih sistemov žičnih zvez (21. člen ZSOVA),
- nadzorovanje in snemanje telekomunikacij v Republiki Sloveniji (24. člen ZSOVA) in izpis prometa (24. a člen ZSOVA),
- tajni nakup predmetov in dokumentov (21. člen ZSOVA)
- kontrola pisem in drugih občil (24. člen ZSOVA)
- tajno opazovanje in sledenje na odprtih ali javnih prostorih z uporabo tehničnih sredstev za dokumentiranje (22. člen ZSOVA).

V letu 2021 je posebej krepila zmogljivosti na področju multidisciplinarne metodologije zbiranja in uporabe obveščevalnih podatkov iz javnih virov (OSINT) za izboljšanje zaznavanja, analiziranja in razkrivanja informacijskih manipulacij in sintetičnih vsebin, saj je prehod v digitalno družbo postavil informacijsko domeno v ospredje delovanja hibridnih akterjev.

Sodelovanje z drugimi državnimi organi

Agencija je bila vključena v delo Sekretariata Sveta za nacionalno varnost (Snav), v katerem je bil po Odloku o Svetu za nacionalno varnost direktor agencije imenovan kot član.

Predstavniki agencije so sodelovali v številnih drugih medresorskih delovnih skupinah in komisijah. Agencija je med drugim vodila vladno Medresorsko delovno skupino za protiterorizem, ki je oktobra 2021 obeležila 20. obletnico svojega delovanja. Njene naloge so oblikovanje mnenja in predlogov za usklajeno delovanje državnih organov na področju protiterorizma, priprava poročil in ocen ogroženosti Slovenije z vidika mednarodnega terorizma ter po potrebi priprava ostalih dokumentov s področja terorizma in drugih oblik ekstremnega nasilja, ki vodi v terorizem, za Snav ali SSnav. Ocene ogroženosti Slovenije z vidika mednarodnega terorizma se objavljajo na vladnem portalu gov.si in so dostopne širši javnosti.

Agencija je s svojimi predstavniki aktivno sodelovala v številnih medresorskih delovnih telesih, ki so se izkazala za učinkovito vez med državnimi organi. Praviloma se prav v okviru takšnih delovnih skupin najhitreje izmenjajo pomembne informacije in uskladijo dopolnilne dejavnosti več državnih organov na posameznem vsebinskem področju.

Agencija je npr. sodelovala v:

- medresorski delovni skupini za pripravo in spremljanje izvajanja Strategije Vlade Republike Slovenije na področju migracij ter za koordinacijo aktivnosti s področja migracij,
- medresorski delovni skupini za pripravo nacionalne strategije o kibernetiski varnosti,
- delovni skupini Sekretariat SNAV za hibridne grožnje,
- medresorski delovni skupini za preprečevanje radikalizacije,
- medresorski delovni skupini za koordinacijo in nadzor nad izvajanjem Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023,
- medresorski delovni skupini za varovanje tajnih podatkov v komunikacijsko informacijskih sistemih,
- medresorski delovni skupini za izvedbo nacionalne ocene tveganja za ocenjevanje učinkovitosti preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (Financial Action Task Force - FATF).

Strokovnjaki agencije so sodelovali tudi v:

- komisiji za fizično varovanje jedrskih objektov ter jedrskih in radioaktivnih snovi,
- komisiji za strateško blago in v koordinacijski delovni skupini za kibernetisko varnost in odzivanje na kibernetiske incidente.

Svoje predstavnike je imenovala tudi v delovno skupino za izvedbo povezljivosti informacijskih sistemov Evropske unije na področju meja in vizumov ter na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja, azila ter migracij (interoperabilnost).

V okviru priprav na predsedovanje Slovenije Svetu EU in nato same izvedbe predsedovanja v drugi polovici leta so predstavniki agencije sodelovali v širši delovni skupini za pripravo in izvedbo predsedovanja in posameznih podskupinah.

Mednarodno sodelovanje

Ker se v svetu soočamo s številnimi varnostnimi in obveščevalnimi izzivi, je mednarodno sodelovanje in izmenjava informacij, izkušenj ter dobrih praks med partnerskimi službami in forumi učinkovito orodje za zagotavljanje varnosti države, njenih državljanov, ustavne ureditve kot tudi svetovne varnosti.

Agencija je tudi v letu 2021 nadaljevala ustaljeno sodelovanje s partnerskimi obveščevalno-varnostnimi službami na bilateralni in multilateralni ravni.

Posebno pozornost je mednarodnemu sodelovanju namenila v času predsedovanja Republike Slovenije Svetu EU, ko je uspešno predsedovala evropski Skupini za protiterorizem (CTG – Counter Terrorism Group).

Direktor Sove Janez Stuček in generalna direktorica Monique Pariat

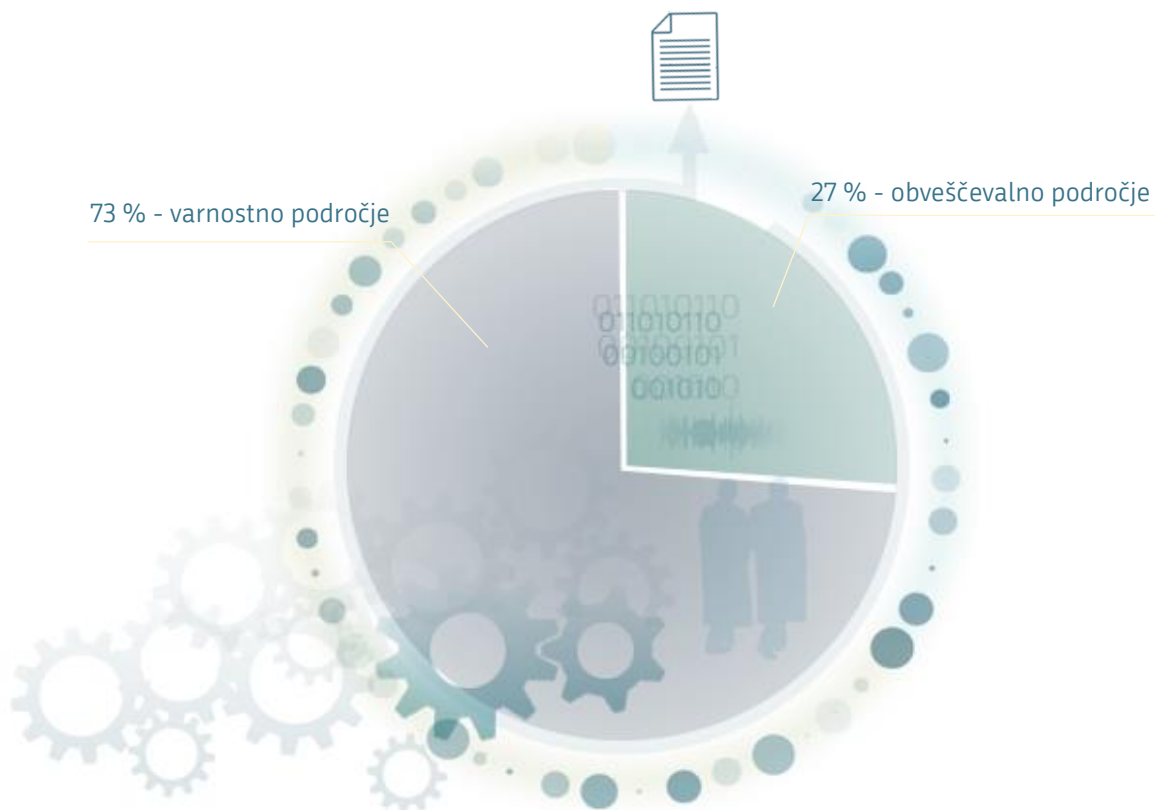
Direktor Sove Janez Stuček in evropski koordinator za protiterorizem Gilles de Kerchove

Direktor agencije Janez Stuček se je v okviru priprav na predsedovanje Slovenije Svetu EU sestal s številnimi predstavniki evropskih institucij, delujočih na področju varnosti, med drugim z direktorjem Obveščevalnega in situacijskega centra EU Joséjem Casimirjem Morgadom, z generalno direktorico Generalnega direktorata za migracije in notranje zadeve Monique Pariat in dolgoletnim evropskim koordinatorjem za protiterorizem Gillesom de Kerchovom.

OBVEŠČANJE NASLOVNIKOV, IZDELKI AGENCIJE

Zunanje informiranje in obveščanje je agencija izvajala v skladu z nalogami iz Zakona o Sovi in na podlagi določb Zakona o tajnih podatkih (ZTP). Zbrane ugotovitve je redno pošiljala z zakonom določenim naslovníkom v obliki različnih analitičnih izdelkov o ključnih programskih vsebinah ter varnostno pomembnih dogodkih in subjektih.

DELEŽ INFORMACIJ NA VARNOSTNEM IN OBVEŠČEVALNEM PODROČJU V LETU 2021

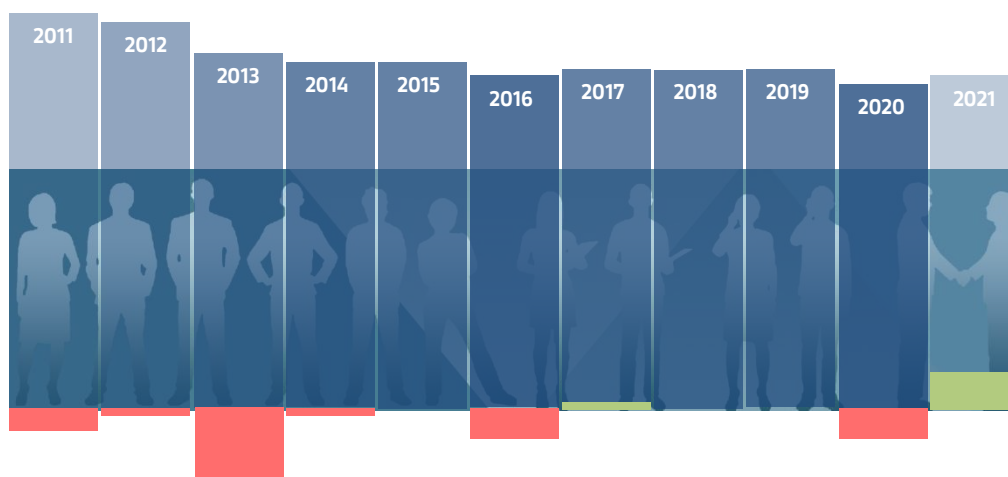

Lani je naslovníkom posredovala 573 obveščevalnih informacij. Večji delež posredovanih informacij se je nanašal na varnostne vsebine, povezane zlasti z mednarodnim terorizmom, ilegalnimi migracijami in mednarodnim organiziranim kriminalom.

ZAPOSLENI

V agenciji je bilo na dan 31.12.2021 zaposlenih 59 odstotkov moških in 41 odstotkov žensk. Povprečna starost zaposlenih na dan 31.12.2021 je znašala 48,3 leta.

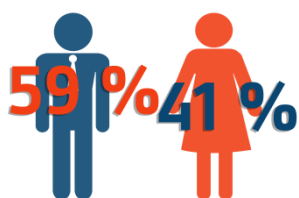
GIBANJE ŠTEVILA ZAPOSLENIH V ZADNJIH 10 LETIH

— zmanjšanje števila zaposlenih v primerjavi s predhodnim letom

— povečanje števila zaposlenih v primerjavi s predhodnim letom

STRUKTURA PO SPOLU

povprečna starost:

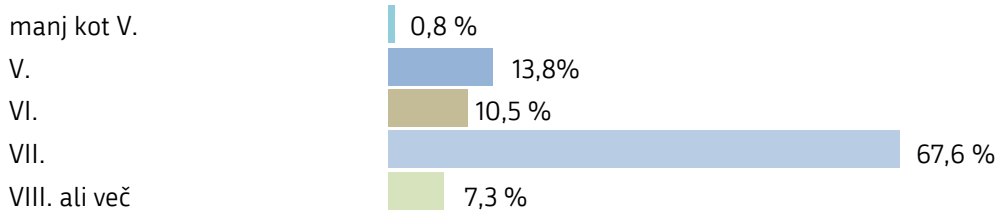
48,3 let

povprečna delovna doba:

24 let

IZOBRAZBENA STRUKTURA

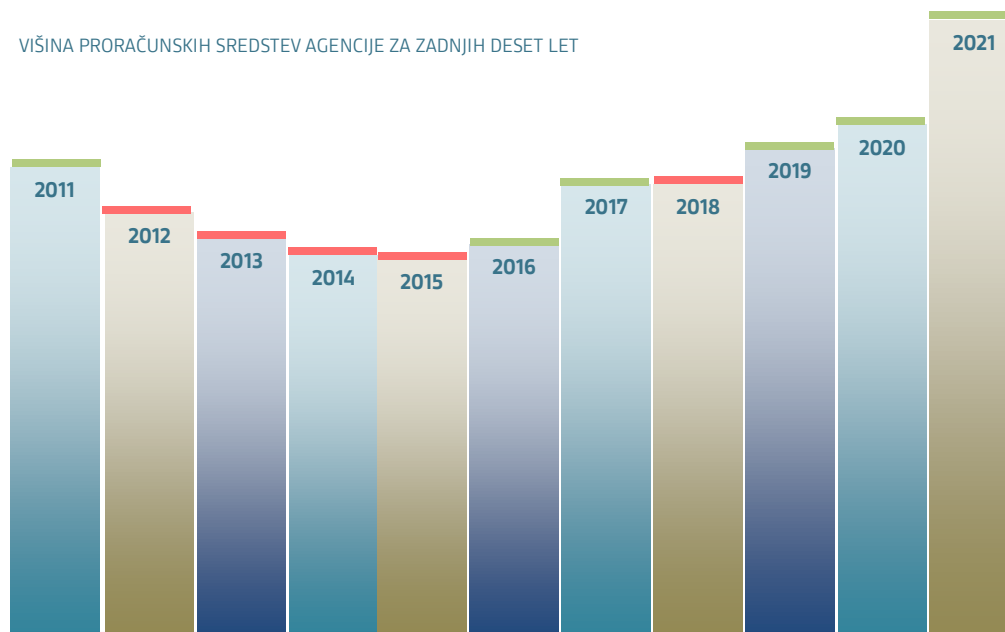
STOPNJA IZOBRAZBE

PRORAČUN AGENCIJE

leto	veljavni proračun
2011	15.438.427,51 EUR
2012	13.943.270,49 EUR
2013	13.130.635,93 EUR
2014	12.550.897,21 EUR
2015	12.383.669,00 EUR
2016	12.978.027,78 EUR
2017	14.954.906,35 EUR
2018	14.881.841,60 EUR
2019	16.085.263,91 EUR
2020	16.802.291,46 EUR
2021	20.308.293,09 EUR

VIŠINA PRORAČUNSKIH SREDSTEV AGENCIJE ZA ZADNJIH DESET LET

- povečanje sredstev v primerjavi s predhodnim letom
- zmanjšanje sredstev v primerjavi s predhodnim letom

NADZOR NAD DELOM SOVE

Zakornitost dela agencije je bila lani predmet tako zunanjih kot notranjih oblik nadzora. Zunanje ustanove oz. organi, in sicer Komisija Državnega zbora Republike Slovenije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb (v nadaljnjem besedilu: KNOVS), Vrhovno sodišče Republike Slovenije in Vlada Republike Slovenije so bili nosilci parlamentarnega, sodnega in upravnega nadzora, agencija pa nosilka notranjega strokovnega in notranjega revidiranja.

Agencija je KNOVS v skladu z ZPNOVS vsake štiri mesece pošiljala obdobjna poročila o izvrševanju svoje splošne dejavnosti in uporabi nadzorovanih ukrepov. V okviru izvrševanja nadzora dejavnosti agencije je KNOVS obravnaval Poročilo o delu in finančnem poslovanju Sove v letu 2020, Program dela agencije za leto 2021 ter opravil tudi nekaj nadzorov na sedežu agencije. Agencija se je udeležila vseh sej KNOVS, na katera je bila vabljen, ter odgovorila na vsa zaprosila komisije.

Omogočala je uresničevanje z ustavo ter zakoni določenih pravic posameznikov in pravnih oseb do pridobivanja informacij javnega značaja, povezanih z agencijo oz. njenimi pristojnostmi, nadaljevala pa je tudi redne in ustaljene oblike komuniciranja z mediji.

Tudi lani je redno in pravočasno odgovarjala na prejeta novinarska vprašanja.

Za potrebe obveščanja javnosti je odprla dva nova komunikacijska kanala – na Twitterju in LinkedInu.

Naslovnica: slovarska gesla povzeta po SSKJ

Simbolne fotografije: Pexels, GettyImages, Pixabay